

Revista—ARTA

Tincuța Marin
 “Locul Unde Soarele Doarme” | “Where The Sun Sleeps”

#68-69, 2024

By Matteo Bertelé

TINCUȚA MARIN „LOCUL UNDE SOARELE DOARME” “WHERE THE SUN SLEEPS”

LOCUL UNDE SOARELE DOARME

Text: Matteo Bertelé

Artistă: Tincuța Marin

Oratorio dei Crociferi, Veneția,

15.04. – 12.05.2024

Vedere din expoziție. Credit foto: Marius Popuț.
 Exhibition view. Photo credit: Marius Popuț.

Inaugurată în săptămâna de deschidere a celei de-a 60-a Expoziții Internaționale de Artă – La Biennale di Venezia, *Locul unde soarele doarme* este o instalație de mixed media a artistei din România Tincuța Marin (născută în 1995 la Galați, trăiește și lucrează în prezent în Cluj). Lucrarea este instalată în interiorul micii capele de cult Oratorio dei Crociferi, care se înalță în fața celei mai importante biserici iezuite din Veneția, în *sestiere* Cannaregio, nu departe de cea mai umblată rută din orașul lagunar.

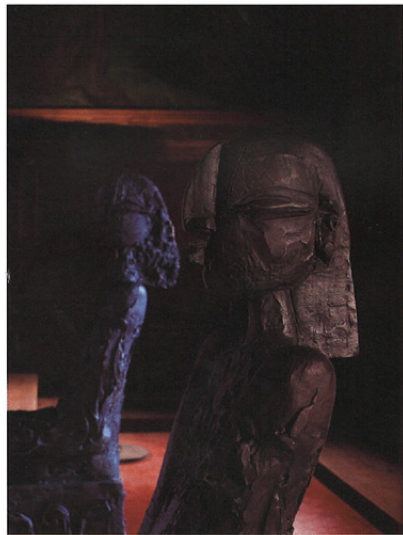
Oratoriul este cunoscut în primul rând pentru seria de pânze de mari dimensiuni, ce acoperă partea de sus a

Opened in the preview week of the 60th International Art Exhibition of the Venice Biennale, *Where the Sun Sleeps* is a mixed-media installation by Romanian artist Tincuța Marin (born in 1995 in Galați; she currently lives and works in Cluj Napoca). The installation is located inside the Oratorio dei Crociferi, a small worship chapel erected in front of the main Jesuit church of Venice, in the *sestiere* of Cannaregio, just outside the most trafficked routes of the lagoon city.

The Oratorio is mostly known for a cycle of large canvases covering the upper walls and the ceiling, painted between 1583 and 1592 by Palma il Giovane

EXPOZIȚII INTERNAȚIONALE
EXHIBITIONS ABROAD

peretilor și tavanul, pictate între 1583 și 1592 de Jacopo Palma il Giovane (Palma cel Tânăr, Veneția, 1549-1628). Închis timp de mai multe decenii, Oratoriul a început de curând să poată fi vizitat pe bază de programare, însă doar acum a fost în sfârșit deschis publicului larg, fie că vorbim de localnici sau de cei veniți să vadă Bienala. Această ocazie deosebită se înscrie în tradiția rolului istoric al Biennalei de la Veneția (ce se reflectă și în proiectele desfășurate în afara cadrului său instituțional, precum expoziția „Locul unde soarele doarme”) de a acționa ca un catalizator capabil să recupereze și să deschidă locuri istorice care, altfel, ar rămâne ascunse privirii publicului general și poate chiar condamnate la paragină și uitare.

Vedere din expoziție. Credit foto: Marius Popuț.
Exhibition view. Photo credit: Marius Popuț.

În acest context, *Locul unde soarele doarme* apare ca un demers arheologic de dezvăluire și de angajare a unui loc unic din moștenirea culturală a orașului, fără însă să se folosească de el ca momeală sau fundal, ci mai degrabă ca interlocutor într-o conversație polifonică. Bienala de la Veneția are o istorie bogată a dialogurilor dintre marii maștrii venețieni și artiștii contemporani. Un exemplu recent datează din 2011 când, sub titlul „ILLUMInations”, curatoarea elvețiană Bice Curiger a conceput și construit cea de-a 54-a Expoziție Internațională de Artă în jurul a trei pânze de Tintoretto (împrumutate de la Galleria dell'Accademia și Basilica di San Giorgio Maggiore), pe care le-a expus ca piese principale în expoziția din Pavilionul Central din Giardini. Tincuța Marin reface procesul în sens invers, prin crearea unei instalații in situ, într-un context

Vedere din instalație. Credit foto: Marius Popuț.
Installation view. Photo credit: Marius Popuț.

(Jacopo Palma the Younger, Venice, 1549-1628). Closed for decades, the Oratorio had been recently opened by appointment, but only on this occasion was it finally made accessible to the public at large, be they Biennale goers or residents. This opportunity is in line with the historic role of the Venice Biennale (including projects held outside its institutional frame, such as “Where the Sun Sleeps”) as a catalyst able to recover and open up historical venues, that otherwise would be hidden from public view, if not doomed to obsolescence and oblivion. In this context, *Where the Sun Sleeps* emerges as an archaeological undertaking in disclosing and involving a unique site of the city heritage, yet not using it as a lure or as a backdrop, but rather as an interlocutor of a polyphonic conversation. The Venice Biennale boasts a tradition of dialogues between the Venetian old masters and contemporary artists. A relevant precedent dates back to 2011 when Swiss curator Bice Curiger conceived and developed the 54th International Exhibition under the title “ILLUMInations” around three canvases by Tintoretto (on loan from the Galleria dell'Accademia and the Basilica di San Giorgio Maggiore), that she displayed as the core piece of the show in the Central Pavilion at Giardini. Tincuța Marin reversed the process by creating an installation in situ, in its pristine context, where her contribution stands out as gentle and imposing at the same time. She managed to convey and converge the sacrality of the Oratorio to its centre, where she mounted a rectangular structure, composed of four suspended large canvases leaning on the lap of four bronze, almost life-size figures, installed in the corners. Its regular, sharp-cornered shape recalls ancestral objects of pilgrimage and veneration, such as Catholic reliquaries or the Muslim Kaaba. Its altar-like allure dictates the way newcomers interact with it, creating a spatial rituality, and ultimately “making” the experience of a visit. The

nealterat, unde contribuția sa se remarcă ca fiind, în același timp, rafinată și impunătoare. Artistul reușește să reflecte și să canalizeze sacralitatea Oratoriului în partea sa centrală, unde a montat o structură rectangulară alcătuită din patru pânze suspendate, de mari dimensiuni, ce se sprijină pe brațele a patru figuri din bronz, aproape în mărime naturală, instalate în colțuri. Forma regulată, cu unghiuri precise, amintește de obiecte ancestrale de cult și pelerinaj, precum relicvariile catolice sau Kaaba musulmană. Asemănarea sa cu un altar dictează felul în care vizitatorii interacționează cu instalația, creând o ritualitate spațială și ghidând, în cele din urmă, experiența vizionării. Structura este așezată în mijlocul spațiului și totuși inaccesibilă; poți doar să mergi în jurul ei, pe un traseu impus, flancat de pânzele lui Palma il Giovane într-o parte și de cele ale Tincuței Marin în cealaltă. Acestea din urmă înfățișează figuri semiumane-semidivine, colosale și monocrome, înzestrate cu multiple membre și reprezentate în profil; siluetele lor aplatizate își găsesc ecou în basoreliefurile propriu-zise, turnate în bronz, de pe tronurile pe care stau înălțate cele patru figuri. Ele sunt o referință evidentă la portretele egiptene ale căror ochi – singurul detaliu redat frontal – intersectează aici privirile multiple ale sfinților și protectorilor înfățișați de Palma. *Locul unde soarele doarme* este o lucrare *site-specific* dar și *site-generic*, care poate fi ușor reconstruită în orice alt loc, datorită structurii sale eterice. Adaptabilitatea sa reflectă o universalitate a limbajului, multitudinea de surse și referințe, ceea ce Adina Drinceanu a numit, în textul introductiv al expoziției, „natura de palimpsest” a instalației. Vocabularul vizual al Tincuței Marin relevă o asimilare neliniară și o elaborare a modernismului occidental (am intrat prima dată în contact cu lucrările sale în cadrul expoziției de grup „Efectul Picasso”, prezentată în toamna anului 2023 la Muzeul de Artă Recentă din București [MARE]). Marin lucrează cu tehnici și medii care tin, prin excelență, de artele frumoase: pictura în ulei și sculptura în bronz. Suprafețele lor dezvăluie vitalitatea și dialectica artei sale, punctată de *non-finito*¹ și *pentimento*². Natura lor neterminată este evidentă mai ales în pânzele pe care vizitatorul le vede când intră în spațiul expozițional, unde pictura acoperă abia jumătate din suprafață, iar profilurile se conturează ca apărând din fundal. Acest monolit lăsat necompletat, reverberator, asemănător altarelor venețiene, domină spațiul și timpul din jur, anticipând și completând un tur circular. În ciuda intervalului relativ scurt în care expoziția a fost deschisă, „Locul unde soarele doarme” este un convingător pas înainte în cartografierea noilor geografii artistice din orașul lagunar, precum și în incitarea creației mixed media a Tincuței Marin.

Traducere de Berta Savu

Note

1. *Non-finito* este o tehnică din sculptură în care lucrările par neterminate. Artistul sculptând doar parțial blocul de material, figurile apar ca rămânând captive în el.
2. În pictură, termenul de *pentimento* (pl. *pentimenti*) desemnează „prezența sau ieșirea la suprafață a unor imagini, forme sau tușe anterioare care au fost modificate sau acoperite cu culoare”.

piece is central, yet unapproachable: one can only walk around it, in a forced route between Palma il Giovane's canvases on one side and Marin's on the other. The latter present colossal, monochrome, half-divine, half-human figures, endowed with multiple limbs and depicted in profile; their flattened silhouettes resonate in the proper reliefs cast in bronze in the thrones erecting the four figures. These are clear references to Egyptian portraits whose eyes – the only details to be rendered frontally – here cross with the multiple gazes of the saints and patrons depicted by Palma. *Where the Sun Sleeps* is a site-specific and yet site-generic piece, which could be duly reassembled in any location, relying on its ethereal structure. Its adaptability speaks for the universality of its language, for the multiple sources and references, what Adina Drinceanu called, in the exhibition press release, the “palimpsestic nature” of the installation. Marin's visual vocabulary reveals a nonlinear assimilation and elaboration of Western modernism (it is within the group show “The Picasso Effect”, held in autumn 2023 at the Museum of Recent Art in Bucharest [MARE], that I first came across her work). Marin works with the media and techniques par excellence of the fine arts: oil painting and bronze sculpture. Their surfaces reveal the vitality and dialectics of her art, punctuated with *non-finito*¹ and *pentimento*². Their unfinished nature is most evident in the canvas that visitors face when entering the space, painted only on a bare half of its surface, and with sketched profiles emerging from the background. This blank, reverberating monolith, similar to Venetian altarpieces, dominates space and time around, predicting and concluding a round tour. Despite the relatively short opening time of the exhibition, “Where the Sun Sleeps” sets a convincing step forward in mapping new art geographies in the lagoon city as well as in the challenging mixed-media work of Tincuța Marin.

Endnotes

1. *Non-finito* is a technique in sculpture where the work appears unfinished. As the artist only partially sculpts the block of material, the figures appear to be trapped within it.
2. In painting, the term *pentimento* (pl. *pentimenti*) means “the presence or surfacing of previous images, shapes or strokes that have been altered or covered with color”.